

Chiasm, Cloud, and Chronology: Does Shabbat Precede the Mishkan?

1. Shmot 25:1-3 and 31:12-17

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ-לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבָבוֹ תִּקְחוּ
אֶת-תְּרוּמַתִּי: וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאִתְּם זָהָב וְכֶסֶף וְנְחֹשֶׁת

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֶת-שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ כִּי לֹאֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
לְדַרְתֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם: וְשִׁמְרַתֶם אֶת-הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת פִּי כָל-הָעֹשֶׂה
בָּהּ מְלֹאכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרֹב עִמִּיהָ: שֵׁשֶׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קֹדֶשׁ לַה'
כָּל-הָעֹשֶׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת: וְשִׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדַרְתֶּם בְּרִית
עִוְלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתוֹת הוּא לְעֵלָם כִּי-שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת
וַיִּנְפֹשׁ

2. Shmot 35:1-5

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת-כָּל-עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּם: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל-הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלֹאכָה יוּמָת: לֹא-תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל
מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: {פ'
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה ה' לֵאמֹר: קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה' כָּל נְדִיב
לְבָבוֹ יְבִיאֶה אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנְחֹשֶׁת...

3. Rashi (Shmot 35:2)

ששת ימים. הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינו דוחה את השבת (מכילתא):

- ואתה דבר אל בני ישראל. ואתה אע"פ שהפקדתיך לצוהם על מלאכת: Shmot 31:13
המשכן, אל יקל בעיניך לדחות את השבת מפני אותה מלאכה: אך את שבתתי תשמרו.
אע"פ שתהיו רדופין וזרזין בזרזות המלאכה, שבת אל תדחה מפניה, כל אכין ורקין מעוטין
-: למעט שבת ממלאכת המשכן
- ולמה שינה משה רבינו ע"ה סדר הפרשיות, הקב"ה הקדים מלאכת המשכן, Gur Aryeh:
ומשה הקדים שבת, ויש לומר משה לא היה מדבר להם כל מלאכת המשכן בפעם אחת,
רק בכמה ימים, ואם יהיה מאחר השבת עד גמר מלאכת המשכן, שמא לא יוכל להגיד
להם מצות שבת עד אחר השבת, והיו עושים מלאכה בשבת, שלא יהיו יודעין שאין מלאכת
המשכן דוחה שבת, לכך הקדים

4. Ohr HaChayim

... והוא מאמר משה כאן 'אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם' פירוש לשון תיקון בזה יתקונו פגמיהם
בני ישראל ומה הם הדברים 'ששת ימים וגו' וביום השביעי וגו'... כי יצו ה' על תיקון העבר כדי שיהיו מוכשרים
לשכון בתוכם ובמצות שבת ששקולה ככל התורה היא תקנת עבודה זרה כאמרו (ישעי' נ"ו) אשרי אנוש יעשה
זאת ודרשו ז"ל (שבת קי"ח:): כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו:

5. Beit Halevi, Ki Tissa 1

... ואפתחה במשל פי. גביר אחד היה משיא בנו והן צריך לעשות לבנו בגדים לחול ושבת ויו"ט וכן תכשיטין אשר הם ליתר פאר והידור ואינם בהכרח כל כך ורק הם לבני גבירים... אם עושה אותם מצד האהבה והוא מקבל תענוג במה שמגיע תענוג לבנו אז יהיה ההתחלה בהדברים שאינם בהכרח כל כך, לקנות לו מורה שעות של זהב וכדומה דבזה ניכר יותר השעשועים שמשתעשע בתענוג המגיע לבנו והבגדים המוכרחים דבהם אינו ניכר כל כך השעשועים מניחים לאחרונה בעת החתונה **ואם העשיה מצד ההכרח יען שהוא בנו הרי ההתחלה יהיה בדברים היותר הכרחים הם קודמים**. ... והנה **במצות יש שהם מוכרחים לאיש הישראלי וכמו שבת** דהוא הכרח גמור ובלעדי זה אינו ישראל כלל. ויש מצות שהם לתוספת קדושה וכמו בנין בהמ"ק והקרבת דהרי זה כמה ישראל בגלות ואין להם כל זה רק כדי שיהיו ישראל במעלותם הגדולה ובקדושה צריכים לזה. וזה קודם מעשה העגל כתיב תחילה מעשה המשכן ואח"כ לבסוף אמר להם שבת בפרשת כי תשא. **ואחר מעשה העגל התחיל בויקהל בשבת** ואח"כ אמר להם מעשה המקדש:

6. Rabbi Dov Linzer, "Pop Quiz: What's Holier – Shabbat or the Beit haMikdash?", Vayakhl (2014)

... *What is the reason for this change in order? Something happened between the commandment of Shabbat in Ki Tisa and the commandment of Shabbat in Vayakhel – the making of the Golden Calf. ... After the Golden Calf, the order of presentation had to be different. It became clear that the people could easily turn the physical into an idol. A reorientation was necessary. Only the prioritizing of Shabbat, not just in principle, but also in the mindset of the people, could ensure that the Mishkan would not itself become a Golden Calf. Start with Shabbat; start with the ultimate, abstract truth. Make sure that this foundation is well laid, that you have fully internalized that this kedusha is primary. Only then can you move on to building the Mishkan...*

7. Talmud Bavli, Shabbat 69b

אמר רב הונא: הִיָּה מְהֵלָּה בְּדֶרֶךְ אֹרַח בְּמִדְבָּר וְאִינוּ יוֹדְעֵי אֵימַתִּי שֶׁבֵּית, מוֹנֶה שְׁשָׁה יָמִים וּמְשַׁמֵּר יוֹם אֶחָד. חַיֵּי בְּרַב אֹמְרִי: מְשַׁמֵּר יוֹם אֶחָד, וּמוֹנֶה שְׁשָׁה. בְּמֵאֵי קָמִיפְלָגִי — מֵרַב כְּבִרְיִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמֵרַב סָבֵר כְּאֵדָם הָרֵאשׁוֹן.

8. Rabbi Jonathan Sacks Z"l, Covenant and Conversation, "The Sabbath: First Day Or Last?" Ki Tissa (5769)

... *Thus, at the simplest level, we understand why the Sabbath comes last when God is speaking about the Tabernacle, and why it comes first when Moses, a human being, is doing so. For God, the Sabbath was the last day; for human beings it was the first. However there is something more fundamental at stake...*
... *unique, as far as I know, to Judaism – is to reveal the end at the beginning. That is the meaning of the Sabbath. The Sabbath is not simply a day of rest. It is an anticipation of 'the end of history', the Messianic age... a full dress rehearsal for an ideal society that has not yet come to pass...*
... *The building of the Tabernacle was a symbolic prototype of the building of a society. Just as it was an earthly home for the Divine presence, so would society become if the Israelites honoured God's laws. The ultimate end of such a society is the harmony of existence that we have not yet experienced, living as we do in a world of work and striving, conflict and competition... God 'made known the end at the beginning' – the fulfilled rest that follows creative labour; the peace that will one day take the place of strife – so that we would catch a glimpse of the destination before beginning the journey.*

9. Lecha Dodi: תחלה במחשבה תחלה

- Who is the bride? Groom? Beloved?

10. Tehilim 92 (מזמור שיר ליום השבת) at the end of Kabbalat Shabbat, and Tehilim 93 (ה' מלך גאות לבש) as the Shir Shel Yom for Friday

25:1-9 ככל אשר אני מראה אותך את תבנית
Materials of Mishkan/Garments
המשכן ואת תבנית כל כליי וכן תעשו

25:10-40 Inner Vessels of the Mishkan

26:1-27:21 Coverings of the Mishkan

31:1-11 ראה קראתי בשם בצלאל בן
אורי בן חור למטה יהודה

The Wise of Heart (לב)

31:12-17 The command of Shabbat

31:18-32:1 ויתן אל משה כלתו לדבר אתו בהר סיני שפי לחת
הערת... ורא העם פי בשש משה לךדת מן החר

Moshe gets the 1st tablets but
doesn't come down the mountain

32:2-6 ויעשו עגל מסכה וימרו אלה אליהם

The making of a molten calf, ritual
sacrifices and celebration

32:7-33:6 ושלחתי לפניך מלאך וגשתי את הפעני
האמרי והחתי והפריזי החזי והיבוכי

Moshe pleads for the nation but God
will not go among them

33:12-34:16 הניי גוש מפניך את האמרי והפעני
והחתי והפריזי החזי והיבוכי
Moshe pleads for the nation and God
agrees to go among them

34:17-26 אלהי מסכה לא תעשה לך
Commands about molten gods,
rituals and celebrations

34:27-35 ושפי לחת הערת פיד משה בדתו מן החר...
וירא אהרן וכל בני ישראל את משה

Moshe gets the 2nd tablets and
comes down the mountain

35:1-3 הששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם
קדש שבת שבתון ליי כל העשה בו מלאכה ימות.
לא תבצרו איש בכל משבתכם ביום השבת

The command of Shabbat

35:4-36:8 ראו קרא יי בשם בצלאל בן
אורי בן חור למטה יהודה

The Wise of Heart (לב)

36:8-38 Coverings of the Mishkan

37:1-29 Inner Vessels of the Mishkan

38:21-40:33 ורא משה את כל המלאכה ורנה
עשו אתה פאשר צור יי כן עשו
Materials of Mishkan/Garments

